

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 czerwca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych stwierdził, że A. S. (1) jako pracownik u płatnika składek (...) spółka z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 1 listopada 2013 r.

W uzasadnieniu decyzji ZUS podniósł, że w dniu 28 kwietnia 2016 r. przeprowadził postępowanie kontrolne w sprawie zgłoszenia ubezpieczonej A. S. (1) do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) sp. z o.o. w Ł..

Organ rentowy wskazał, że w trakcie kontroli przesłuchano osobę reprezentującą płatnika składek B. K.. Ustalono, że przedmiotem działalności spółki w okresie od listopada 2014 r. była produkcja siatek wędliniarskich, natomiast od grudnia 2014 r. spółka zajmuje się produkcją stymulatorów wzrostu roślin. Początkowo współnikami spółki byli A. S. (1) oraz jej bracia K. K. i G. K.. Od 2 listopada 2015 r. nastąpiły zmiany w spółce tj. K. K. nie jest już współnikiem spółki i prezesem spółki został G. K., a wnioskodawczyni została członkiem zarządu spółki.

Organ rentowy wskazał, iż spółka wyjaśniła, że zatrudnienie ubezpieczonej na umowę o pracę od dnia 1 listopada 2013 r. było spowodowane potrzebą pozyskiwania nowych klientów zarówno na terenie Polski jak i poza jej granicami, w czym miało pomóc wykształcenie ubezpieczonej oraz zdolność posługiwania się językiem angielskim. Z wyjaśnień osoby reprezentującej płatnika składek wynika, iż ubezpieczona posiada tytuł licencjata – specjalność zarządzanie. Z akt kontroli wynika, iż wnioskodawczyni została zgłoszona do ubezpieczeń jako pracownik od dnia 1 listopada 2013 r. Umowa została zawarta na czas nieokreślony od dnia 1 listopada 2013 r. na stanowisko dyrektor ds. sprzedaży, w wymiarze czasu pracy 1/1 etatu, z wynagrodzeniem 5.650 zł brutto miesięcznie. Uzasadnioną wątpliwość budzi fakt, iż pracodawca zawierając z ubezpieczoną umowę po raz pierwszy, nie znając predyspozycji i umiejętności ubezpieczonej, zawarł ją na czas nieokreślony, nie zawarł uprzednio umowy na czas próbny lub określony, w trakcie której mógłby ocenić pracę ubezpieczonej na powierzonym stanowisku pracy, tym bardziej, iż zatrudnienie wnioskodawczyni było spowodowane potrzebą pozyskiwania nowych klientów zarówno w kraju jak i za granicą. Wątpliwość wzbudza fakt ustalenia dla ubezpieczonej już na początku zatrudnienia najwyższego wynagrodzenia w firmie w kwocie 5.650 zł w stosunku do pracowników z dłuższym stażem, dodatkowo na krótko przed złożeniem wniosku o wypłatę zasiłku chorobowego. Podkreślenia wymaga fakt, iż przed zgłoszeniem ubezpieczonej do ubezpieczeń społecznych jako pracownika, w spółce nie było stanowiska, na którym ubezpieczona miała zostać zatrudniona, tj. dyrektor ds. sprzedaży. Do obowiązków wnioskodawczyni, które wymienione zostały w zakresie obowiązków pracownika z dnia 4 listopada 2013 r. należało: wizytowanie klientów strategicznych, uczestnictwo w targach krajowych i zagranicznych, tworzenie i wdrażanie strategii rozwoju firmy, nawiązywanie relacji biznesowych z klientami, prowadzenie skutecznych prezentacji i negocjacji handlowych, poszukiwanie nowych kierunków działania w oparciu o możliwości rynkowe oraz kompetencje firmy, kierowanie pracą D. Sprzedaży, w tym wyznaczanie celów w działaniach, np. poprzez uczestnictwo w spotkaniach handlowych, wydarzeniach branżowych oraz reprezentowanie firmy na zewnątrz. Ustalono, że wnioskodawczyni wykonywała swoje obowiązki w godzinach od 08.00 do 16.00 w siedzibie firmy, tj. Ł., ul. (...). Ponadto z zeznań pełnomocnika spółki wynika, iż wnioskodawczyni była upoważniona do podpisywania dokumentów firmowych, jednak w trakcie wykonywania obowiązków pracowniczych ubezpieczona nie sporządziła i nie podpisywała żadnych dokumentów. W ocenie organu rentowego uzasadnione wątpliwości budzi powyższy fakt, ponieważ jak wynika z powyższego, ubezpieczona miała zostać zatrudniona jako dyrektor ds. sprzedaży i m.in. miała pozyskiwać nowych klientów a do kontroli nie zostały załączone żadne umowy, kontrakty itp. potwierdzające pozyskanie przez ubezpieczoną nowych kontrahentów. Na potwierdzenie zatrudnienia wnioskodawczyni do kontroli została przedłożona dokumentacja kadrowo-płacowa. Do kontroli zostało przedłożone orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania przez ubezpieczoną pracy na stanowisku dyrektor ds. sprzedaży z dnia 4 listopada 2013 r. ważne do 4 listopada 2015 r. Zatem w dniu zgłoszenia do ubezpieczeń

społecznych jako pracownika tj. 1 listopada 2013 r. ubezpieczona nie posiadała aktualnego zaświadczenia lekarskiego na stanowisko dyrektora ds. sprzedaży.

Poza dokumentacją kadrowo-płacową nie przedstawiono do kontroli żadnych dokumentów potwierdzających wykonywanie przez ubezpieczoną pracy, np.: delegacji, dokumentów potwierdzających uczestnictwo wnioskodawczynie w targach, spotkaniach itp., nie przedstawiono do kontroli żadnego dokumentu potwierdzającego pracę ubezpieczonej na stanowisku dyrektora ds. sprzedaży. W ocenie organu rentowego przedstawione przez płatnika składek dokumenty na okoliczność wykonywania przez ubezpieczoną pracy, m.in. umowa o pracę oraz dokumentacja kadrowo-płacowa nie mogą być potwierdzeniem wykonywania przez wnioskodawczynię pracy.

Organ rentowy dodał, że z akt sprawy wynika, iż już od dnia 8 stycznia 2013 r. zostały wystawione ubezpieczonej zaświadczenia o niezdolności do pracy w związku z ciążą, a w okresie od dnia 18 lipca 2014 r. do dnia 16 lipca 2015 r. ubezpieczona przebywała na zasiłku macierzyńskim. Ponadto w okresie od dnia 20 lipca 2015 r. do dnia 2 stycznia 2016 r. ubezpieczona ponownie miała wystawione zaświadczenia o niezdolności do pracy w związku z ciążą, a od dnia 3 stycznia 2016 r. przebywała na zasiłku macierzyńskim. Zgłoszenie wnioskodawczynie do ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w firmie (...) sp. z o.o. zostało dokonane po obowiązującym terminie 7 dni, tj. w dniu 25 listopada 2013 r. Zdaniem organu rentowego uzasadnione wątpliwości budzi fakt zatrudnienia ubezpieczonej na krótko przed złożeniem wniosku o wypłatę zasiłku chorobowego w związku z ciążą, tym bardziej, iż osoba reprezentująca płatnika składek zeznała do protokołu, iż ubezpieczona była współnikiem spółki przed dniem zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych jako pracownik i jednocześnie wnioskodawczynie nie była wcześniej zatrudniona przez spółkę. Podczas nieobecności wnioskodawczynie, spowodowanej zwolnieniem lekarskim oraz zasiłkiem macierzyńskim, nie zatrudniono pracownika na umowę na zastępstwo, a obowiązki powierzone wnioskodawczynie wykonywane są przez pozostałych pracowników biurowych spółki, tj. E. W., B. K., G. K. oraz J. K.. W świetle powyższego stworzenie stanowiska dyrektora ds. sprzedaży, w sytuacji gdy podczas nieobecności ubezpieczonej obowiązki powierzone ubezpieczonej wykonują inni pracownicy spółki, jest nieuzasadnione z punktu widzenia ekonomiki firmy, a tym samym budzi wątpliwości, co do rzeczywistego celu dokonania zgłoszenia wnioskodawczynie do ubezpieczeń społecznych. W ocenie Inspektoratu ubezpieczona miałaby zostać zatrudniona na specjalnie utworzonym stanowisku pracy pomimo, iż w firmie nie było faktycznej potrzeby utworzenia stanowiska i zatrudnienia pracownika na stanowisku dyrektora ds. sprzedaży, a zatrudnienie ubezpieczonej miało na celu umożliwienie uzyskania tytułu prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Podkreślenia wymaga fakt, iż od września 2006 r. tj. od daty powstania obowiązku ubezpieczeń społecznych płatnika POLI-FARM” sp. z o.o nie było zatrudnionego żadnego pracownika na takim stanowisku co wnioskodawczynie. Nadto organ rentowy dodał, że istotnym jest fakt, iż bezpośrednio przed zgłoszeniem wnioskodawczynie do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, jako pracownika od dnia 1 listopada 2013 r. w (...) sp. z o.o., wnioskodawczynie nie posiadała żadnego tytułu do ubezpieczeń społecznych, z którego nabywa się prawo do świadczeń w postaci zasiłku chorobowego oraz macierzyńskiego i rodzicielskiego. Wobec powyższego umowa o pracę zawarta między ubezpieczoną a płatnikiem składek nosi znamiona czynności pozornej, której celem jest obejście przepisów prawa i dzięki temu uzyskanie świadczenia wypłacanego z ubezpieczenia społecznego – zasiłku chorobowego oraz zasiłku macierzyńskiego i rodzicielskiego.

/decyzja – k. 39 – 42 akt ZUS/

Ubezpieczona A. S. (1), reprezentowana przez radcę prawnego, w dniu 19 lipca 2016 r. złożyła odwołanie od w/w decyzji i zaskarżonej decyzji zarzuciła:

- naruszenie art. 83 kodeksu cywilnego poprzez błędną jego wykładnię polegającą na nieuzasadnionym uznaniu, że umowa o pracę zawarta przez ubezpieczoną ze spółką (...) sp. z o.o. miała charakter pozorny, podczas gdy na jej podstawie ubezpieczona faktycznie świadczyła pracę na rzecz w/w spółki, a ta tę pracę przyjmowała,

- naruszenie art. 22 kodeksu pracy poprzez błędną jego wykładnię polegającą na uznaniu, że umowa o pracę miała charakter pozorny, podczas gdy na jej podstawie ubezpieczona faktycznie świadczyła pracę na rzecz w/w spółki, a ta pracę tę przyjmowała.

W konsekwencji wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i zasądzenie na rzecz ubezpieczonej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa radcowskiego, według norm przepisanych, powiększonych o kwotę opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

/odwołanie – k. 2 – 12/

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację przedstawioną w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 154 – 156/

Na rozprawie w dniu 23 listopada 2017 roku pełnomocnik spółki przyłączył się do odwołania.

/stanowisko strony eprotokół z dnia 23 listopada 2017 r. – 00:02:23 – płyta CD – k. 470/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. S. (1) ukończyła Akademię (...) w W. na kierunku zarządzanie w 2013 r. i uzyskała tytułu licencjata.

/kwestionariusz osobowy – k. 45 plik I akt ZUS, k. 43, k. 44, dyplom – k. 61 plik I akt ZUS, k. 45, akta osobowe w kopercie – k. 399/

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 13 marca 2003 r. Przedmiotem działalności spółki jest m.in. produkcja nawozów i związków azotowych, produkcja gotowej paszy dla zwierząt gospodarskich.

/wypis z KRS – k. 15 – 21 plik I akt ZUS, k. 134 – 140, k. 233 – 236, k. 355 – 361/

Spółka (...) to spółka rodzinna. Początkowo wspólnikami spółki byli A. S. (1) oraz jej bracia K. K. i G. K.. Od 2 listopada 2015 r. nastąpiły zmiany w spółce tj. K. K. nie jest już wspólnikiem spółki i prezesem spółki został G. K., a wnioskodawczyni została członkiem zarządu spółki.

/bezsporne, protokół Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki – k. 141 – 145, zeznania wnioskodawczyni z dnia 9 marca 2017 r. – 00:05:30 – 00:29:31 – płyta CD – k. 390 w zw. z zeznaniami wnioskodawczyni z dnia 23 listopada 2017 r. – 00:05:35 – 00:09:43 – płyta CD – k. 470/

Na Zgromadzeniu Nadzwyczajnym (...) sp. z o.o. z dnia 28 października 2013 r. wspólnicy: K. K., G. K. i A. S. (1) wyrazili zgodę na to aby zarząd w imieniu spółki zawarł ze współpracownicą A. S. (1) umowę o pracę.

/protokół obrad Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) sp. z o.o. – k. 23 – 25 plik I akt ZUS/

Bezpośrednio przed podjęciem zatrudnienia w spółce (...) sp. z ograniczoną odpowiedzialnością ubezpieczona nie posiadała żadnego tytułu do ubezpieczeń społecznych.

/bezsporne/

W dniu 31 października 2013 r. A. S. (1) zawarła z (...) sp. z o.o. w Ł. umowę o pracę na czas nieokreślony, od 1 listopada 2013 r., na stanowisku dyrektora ds. sprzedaży w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem 5.650 zł brutto miesięcznie. Określono termin rozpoczęcia pracy na dzień 4 listopada 2013 r. Jako miejsce wykonywania pracy

wskazano: Ł., ul. (...). Umowę w imieniu spółki podpisał G. K.. W umowie określono, że wynagrodzenie ubezpieczona będzie otrzymywać przelewem na konto do 10-go dnia następnego miesiąca, którego wynagrodzenie dotyczy.

/umowa o pracę – k. 31 plik I akt ZUS, k. 15/

Ubezpieczona przed podpisaniem umowy o pracę pracowała wcześniej w firmie płatnika składek - w okresie od 15 kwietnia 2013 r. do 9 maja 2013 r. odbywała praktyki studenckie na podstawie skierowania z uczelni. W trakcie praktyk uczyła się jak działa firma, kserowała dokumenty, uczyła się programu handlowego. Nadto już od 2012 roku jeździła wraz z ojcem J. K. na spotkania z klientami także poza granice kraju (Niemcy) np. do M. M., a także pomagała w firmie.

/dokumentacja dotycząca odbycia praktyk – k. 242 – 249, zeznania wnioskodawczynie z dnia 9 marca 2017 r. – 00:05:30 – 00:29:31 – płyta CD – k. 390 w zw. z zeznaniami wnioskodawczynie z dnia 23 listopada 2017 r. – 00:05:35 – 00:09:43 – płyta CD – k. 470, zeznania świadka L. W. z dnia 9 marca 2017 r. – 01:28:20 – 01:51:23 – płyta CD – k. 390, zeznania świadka J. K. z dnia 9 marca 2017 r. – 01:59:11 i 02:08:03 – płyta CD – k. 390/

Płatnik składek utworzył dokumentację pracowniczą ubezpieczonej, w której m.in. znalazły się następujące dokumenty: umowa o pracę, zakres obowiązków, zaświadczenie lekarskie, karta szkolenia wstępnego BHP, kwestionariusz osobowy, dyplom, informacje dla pracownika, oświadczenia pracownika.

/dokumentacja osobowa – k. 31 – 61 plik I akt ZUS, k. 15 – 25, akta osobowe w kopercie – k. 399/

Wnioskodawczynie została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych i do ubezpieczenia zdrowotnego w dniu 25 listopada 2013 r., od dnia 1 listopada 2013 r.

/zgłoszenie – k. 60/

Zgłoszenia wnioskodawczynie do ubezpieczeń dokonywała J. M. z biura (...) P. M., które prowadzi (...) spółki (...).

/zeznania świadka J. M. – k. 413 verte/

Wnioskodawczynie w związku z zatrudnieniem przedłożyła zaświadczenie o zdolności do pracy na stanowisku dyrektora ds. sprzedaży z dnia 4 listopada 2015 r.

/zaświadczenie lekarskie – k. 33 plik I akt ZUS, k. 31/

W dokumentach znajduje się informacja, iż w dniach od 4 do 5 listopada 2013 r. ubezpieczona przeszła wstępne szkolenie BHP, a następnie w dniach od 6 stycznia 2014 r. do 10 stycznia 2014 r. ukończyła szkolenie BHP.

/karta szkolenia wstępnego BHP – k. 37 plik I akt ZUS, k. 24, zaświadczenie – k. 39 – 41 plik I akt ZUS, k. 25/

Ubezpieczona A. S. (1) otrzymała zakres obowiązków w formie pisemnej. Do jej obowiązków na stanowisku dyrektora ds. sprzedaży miało należeć:

- wizytowanie klientów strategicznych,
- uczestnictwo w targach krajowych i zagranicznych,
- tworzenie i wdrażanie strategii rozwoju firmy,
- nawiązywanie relacji biznesowych z klientami,
- prowadzenie skutecznych prezentacji i negocjacji handlowych,
- poszukiwanie nowych kierunków działania w oparciu o możliwości rynkowe oraz kompetencje firmy,

- kierowanie pracą D. Sprzedaży, w tym wyznaczanie celów sprzedażowych i priorytetów oraz nadzór nad ich realizacją,
- wsparcie działu sprzedaży w działaniach np. poprzez uczestnictwo w spotkaniach handlowych, wydarzeniach branżowych,
- reprezentowanie firmy na zewnątrz.

/zakres obowiązków pracownika – k. 49 – 51 plik I akt ZUS, k. 21 – 22/

Wnioskodawczyni w ramach powierzonych obowiązków miała przedstawiać oferty klientom, jeździć na spotkania, prowadzić strategię sprzedaży, wyjeżdżać z ojcem – J. K. do klientów, na spotkania, wykonywać prace biurowe, pozyskiwać nowych klientów.

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 9 marca 2017 r. – 00:05:30 – 00:29:31 – płyta CD – k. 390 w zw. z zeznaniami wnioskodawczyni z dnia 23 listopada 2017 r. – 00:05:35 – 00:09:43 – płyta CD – k. 470, zeznania świadka L. W. z dnia 9 marca 2017 r. – 01:28:20 – 01:51:23 – płyta CD – k. 390, zeznania świadka J. K. z dnia 9 marca 2017 r. – 01:51:23 – 02:10:49 – płyta CD – k. 390, zeznania świadka B. K. z dnia 9 marca 2017 r. – 02:10:49 – 02:25:24 – płyta CD – k. 390/

Ubezpieczona wraz z ojcem – J. K. brała udział w spotkaniach z A. J., S. S. z firmy (...) w K., na temat wprowadzenia nowych produktów – A., na rynek. Uczestniczyła także w rozmowach z M. M., wieloletnim kontrahentem firmy, z J. S. z firmy doradczej A. na temat uzyskania dofinansowania do produktu A..

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 9 marca 2017 r. – 00:05:30 – 00:29:31 – płyta CD – k. 390 w zw. z zeznaniami wnioskodawczyni z dnia 23 listopada 2017 r. – 00:05:35 – 00:09:43 – płyta CD – k. 470, zeznania świadka M. M. z dnia 9 marca 2017 r. – 01:03:11 – 01:21:23 – płyta CD – k. 390, zeznania świadka J. S. z dnia 9 marca 2017 r. – 01:21:23 – 01:28:20 – płyta CD – k. 390, zeznania świadka J. K. z dnia 9 marca 2017 r. – 01:51:23 – 02:10:49 – płyta CD – k. 390, zeznania świadka A. J. – k. 413 verte – 414/

Spotkania zaowocowały nawiązaniem współpracy z A. J. z firmy (...). Firma kupowała od płatnika składki kwasu humusowego, które były jej niezbędne do produkcji nawozu.

/zeznania świadka A. J. – k. 413 verte – 414/

Płatnik składek sporządził dla ubezpieczonej oraz pozostałych pracowników listy płac oraz karty wynagrodzeń.

/listy płac – k. 105 – 275 plik I akt ZUS, karty wynagrodzeń ubezpieczonej – k. 497 – 513 plik II akt ZUS, k. 63 – 94, k. 122 – 130/

Ubezpieczona otrzymywała wynagrodzenie przelewem na konto.

/potwierdzenie wykonania przelewu – k. 277 – 329 plik I akt ZUS, k. 95 – 121/

Płatnik składek sporządził dla ubezpieczonej karty czasu pracy.

/karty czasu pracy – k. 521 – 527 plik II akt ZUS/

Przed podjęciem zatrudnienia w firmie płatnika składek ubezpieczona poroniła.

/zeznania świadka J. K. z dnia 9 marca 2017 r. – 01:51:23 – 02:10:49 – płyta CD – k. 390/

Ubezpieczona A. S. (1) w chwili rozpoczęcia stosunku pracy u płatnika składek była w ciąży. Ostatnią miesięczkę miała 4 października 2013 r. Lekarz stwierdził ciążę ubezpieczonej na wizycie lekarskiej w dniu 18 listopada 2014 r. Wnioskodawczyni stała się niezdolna do pracy z powodu choroby przypadającej w okresie ciąży od 8 stycznia 2014 r.

Początkowo ubezpieczona miała nudności i wymioty, a w następnych trymestrach ciąża była zagrożona poronieniem i porodem przedwczesnym. Wnioskodawczyni dziecko urodziła 18 lipca 2014 r.

/bezsporne, odpis skrócony aktu urodzenia – k. 75 plik I akt ZUS, k. 152, karta przebiegu ciąży – k. 29, dokumentacja medyczna – k. 265 – 320, zeznania świadka E. M. z dnia 12 września 2017 r. – 00:07:17 – 00:15:52 – płyta CD – k. 452/

Następnie ubezpieczona przebywała na urlopie macierzyńskim do 16 lipca 2015 r.

/bezsporne/

Od 20 lipca 2015 r. A. S. (2) ponownie stała się niezdolna do pracy z powodu choroby przypadającej w okresie ciąży. Dziecko urodziła w dniu 3 stycznia 2016 r. na urlopie macierzyńskim przebywała do 31 grudnia 2016 r.

/bezsporne, odpis skrócony aktu urodzenia – k. 77 plik I akt ZUS, k. 151, karta przebiegu ciąży – k. 30, dokumentacja medyczna – k. 321 – 352, k. 373 – 375/

Do 31 marca 2017 r. wnioskodawczyni przebywała na urlopie wypoczynkowym, a następnie na urlopie wychowawczym. Wnioskodawczyni w dniu (...) urodziła kolejne dziecko i obecnie przebywa na urlopie macierzyńskim. Do dnia zamknięcia rozprawy wnioskodawczyni nie powróciła do pracy w spółce.

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 23 listopada 2017 r. – 00:05:35 – 00:09:43 – płyta CD – k. 470/

W związku z nieobecnością odwołującej nikt nie został zatrudniony na jej stanowisko pracy. Przypisane jej obowiązki wykonywał ponownie ojciec J. K. w z czasem rozdzielono je także na pracowników biurowych B. K., E. W., brata ubezpieczonej G. K..

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 9 marca 2017 r. – 00:05:30 – 00:29:31 – płyta CD – k. 390 w zw. z zeznaniami wnioskodawczyni z dnia 23 listopada 2017 r. – 00:05:35 – 00:09:43 – płyta CD – k. 470/

Płatnik składek w 2013 r. uzyskał przychód w wysokości 5.653.323,79 zł, koszty uzyskania przychodu wyniosły 5.217.800,45 zł, dochód wyniósł 435.523,34 zł, w 2014 r. uzyskał przychód w wysokości 62.070,79 zł, koszty uzyskania przychodu wyniosły 59.353,45 zł, dochód w wysokości 2.717,34 zł.

/CIT – 8 – k. 204 – 207, bilans, rachunek zysków i strat za 2013 r. – k. 208 – 231/

Oprócz wnioskodawczyni płatnik składek w spornym okresie zatrudniał następujących pracowników biurowych:

- L. W. na stanowisku kierownika ds. handlu i marketingu w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem 2.880 zł w okresie od 2 stycznia 2007 r. do 31 stycznia 2015 r.,

- B. K. na stanowisku menagera ds. personalno – administracyjnych i marketingu w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem 3.500 zł brutto w okresie od 1 września 2006 r. do chwili obecnej,

- J. K. zatrudnionego był w spółce od 24 października 2007 roku do 31 marca 2010 roku, w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku konsultanta ds. rozwoju. Stosunek pracy rozwiązany został za wypowiedzeniem przez pracodawcę na podstawie art. 10 pkt. 1 ustawy z 13 III 2003 roku (czyli z przyczyn niedotyczących pracownika). D. takim rozwiązaniu umowy o pracę J. K., na mocy decyzji z dnia 13 maja 2011 roku przyznane zostało, od 6 kwietnia 2011 roku, prawo do świadczenia przedemerytalnego. Następnie od 1 czerwca 2011 roku J. K. został ponownie zatrudniony w spółce na ¼ etatu, na stanowisku konsultanta ds. rozwoju. Pracował na tym stanowisku do 9 marca 2016 roku, kiedy to stosunek rozwiązany został na mocy porozumienia stron. Od 4 kwietnia 2016 roku ponownie zatrudniony został na stanowisku dyrektora ds. produkcji i marketingu, na ½ etatu, z wynagrodzeniem 1.850,- zł,

- E. W. na stanowisku kierownika ds. handlu i marketingu w wymiarze ¼ czasu pracy z wynagrodzeniem 1.355 zł brutto od 1 czerwca 2011 r. do chwili obecnej.

/akta osobowe w kopercie – k. 399, listy płac – k. 105 – 275 plik I akt ZUS/

Przy ustalaniu stanu faktycznego Sąd Okręgowy odmówił wiary zeznaniom wnioskodawczynie i świadka J. K. w zakresie tego, iż odwołująca została zatrudniona w spółce by przejąć obowiązki ojca J. K., który miał przejść na emeryturę. Przeczy temu bowiem pozostały materiał dowodowy a także aktualna sytuacja kadrowa w spółce. Mimo, tak istotnej, wedle twierdzeń spółki, potrzeby zatrudnienia kogoś na miejsce J. K., po przejściu wnioskodawczynie na zwolnienie lekarskie w związku z ciążą, nikt w spółce na to stanowisko nie został zatrudniony. Obowiązki te w sposób formalny nie zostały także przydzielone innej osobie już zatrudnionej w spółce. Powróciły one, bez większego problemu do J. K., który wykonywał je, jak wcześniej i to w wymiarze ¼ etatu. Zastanawiające jest w związku z tym i to, czemu wnioskodawczynie miała zostać zatrudniona na pełen etat, w sytuacji gdy J. K. pracował tylko na ¼ etatu.

Niewiarygodne są w związku z tym także dla sądu zeznania świadków, którzy utrzymywali, iż ubezpieczona wykonywała pracę od 8.00 do 16.00 oraz, że czynności wykonywała dopiero od początku listopada 2013 roku. Przeczą temu zeznania wnioskodawczynie i świadka J. K., z których wynika, iż już wcześniej (od 2012 roku) odwołująca uczestniczyła w spotkaniach z klientami firmy w tym w wyjazdach służbowych. Podkreślić należy, iż wszyscy świadkowie przesłuchani w sprawie są ściśle związani z zainteresowaną spółką, bądź będąc członkami rodziny, bądź stałymi, długoletnimi klientami firmy. Są zatem niewątpliwie zainteresowani korzystnym rozstrzygnięciem sprawy dla wnioskodawczynie a co za tym idzie dla spółki, która jest spółką rodzinną i w której odwołująca jest udziałowcem i członkiem zarządu. Świadek A. J. tak bardzo chciał uwiarygodnić zatrudnienie wnioskodawczynie, iż zeznał, że rozmawiał z odwołującą i skądal jej zamówienia nawet kilkadziesiąt razy. Zważywszy, że wnioskodawczynie miała pracować około 2 miesiące jest to praktycznie niemożliwe.

W ocenie sądu nie zasługuje na wiarę także twierdzenie zarówno wnioskodawczynie jak i świadków J. K. i B. K., iż odwołująca poinformowała o swojej ciąży dopiero w grudniu 2013 roku. Całość wydarzeń układa się w inny logiczny ciąg. Wnioskodawczynie dowiedziawszy się o ciąży 18 listopada 2013 roku, poinformowała o tym rodzinę i w związku z tym podjęto decyzję o jej zatrudnieniu z datą wsteczną, aby umożliwić jej uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego z tytułu choroby i macierzyństwa. P. należy, iż zgłoszenie wnioskodawczynie do ubezpieczeń społecznych nastąpiło dopiero 25 listopada 2013 roku, czyli w ustawowym terminie przy przyjęciu, iż umowa zawarta została po dniu 18 listopada 2013 roku, a po terminie ustawowym, jeśli przyjąć, iż zawarta była w dacie podanej na umowie. Warto wspomnieć także, iż świadek J. M., która zajmowała się obsługą kadrowo-płacową spółki, jako pracownik firmy (...), nie potwierdziła faktu, iż omyłkowo wysłała zgłoszenie wnioskodawczynie do ubezpieczeń społecznych po terminie. Podkreśliła natomiast, iż zgłoszenia takie wykonuje w terminie 7 dni od zawarcia umowy. Nie pamiętała także z jaką datą zawarła (przygotowała) umowę o pracę dla wnioskodawczynie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie i jako takie podlega oddaleniu.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1 oraz art. 12 ust 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 963 ze zm.) obowiązkowym ubezpieczeniem: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu - podlegają pracownicy, czyli osoby fizyczne pozostające w stosunku pracy, w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Jak stanowi art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t. j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 372 ze zm.) osobom objętym ubezpieczeniem społecznym przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i wysokości określonych ustawą w razie choroby i macierzyństwa.

W myśl art. 4 w ust. 1 pkt 1 ustawy zasiłkowej ubezpieczony nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego, jeżeli podlega obowiązkowo temu ubezpieczeniu. Od pierwszego dnia ubezpieczenia chorobowego prawo do zasiłku chorobowego przysługuje, zgodnie z ust. 3 pkt 3 powołanego przepisu,

ubezpieczonym obowiązkowo, którzy mają wcześniejszy co najmniej 10-letni okres obowiązkowego ubezpieczenia chorobowego.

Kwestią sporną w rozpoznawanej sprawie było, czy A. S. (1) podlega ubezpieczeniom społecznym jako pracownik w firmie płatnika składek.

O uznaniu stosunku łączącego strony za stosunek pracy rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Zgodnie z art. 22 § 1 Kodeksu pracy przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca – do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem. O tym, że strony zawarły umowę o pracę nie decyduje zatem samo formalne jej spisanie, lecz faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy. Jedną z najważniejszych cech pracy świadczonej w ramach stosunku pracy jest podporządkowanie pracownika.

Najistotniejszymi elementami stosunku pracy są: dobrowolność zobowiązania, obowiązek pracownika świadczenia pracy osobiście, w sposób ciągły, podporządkowany poleceniom pracodawcy, który jest obowiązany do wynagrodzenia pracownika za świadczoną na jego rzecz pracę, ponoszenie ryzyka gospodarczego, produkcyjnego i osobowego przez pracodawcę, staranne działanie w procesie pracy. Jak zważył Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 października 1998 roku (sygn. akt I PKN 416/98, publ. OSNAPiUS 1999, nr 24, poz. 775) brak bezwzględного obowiązku osobistego świadczenia pracy wyklucza możliwość zakwalifikowania stosunku prawnego jako umowy o pracę (tak SN w wyroku z dnia 28.10.1998 r, I PKN 416/98). Zgodnie z art. 80 k.p. wynagrodzenie przysługuje pracownikowi za wykonaną pracę, a nie jej rezultat. Pracodawca może również wymierzać określone przepisami prawa pracy kary w ramach odpowiedzialności porządkowej.

Art. 22 § 1¹ k.p. wskazuje, że zatrudnienie w warunkach określonych w § 1 jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartej przez strony umowy. Jak trafnie przyjął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 kwietnia 1999 roku (I PKN 642/98, OSNAPiUS 2000, nr 11, poz. 417) nazwa umowy nie ma znaczenia, jeżeli nawiązany stosunek pracy ma cechy wskazane w art. 22 § 1 k.p.

W przedmiotowej sprawie nie ma jednak wątpliwości, że zgodnym zamiarem stron nie było zawiązanie stosunku o charakterze pracowniczym, w chwili spisania umowy o pracę.

Organ rentowy stanął na stanowisku, że umowa o pracę zawarta między wnioskodawczynią a płatnikiem składek jest nieważna, nie doszło bowiem faktycznie do nawiązania stosunku pracy.

Dokonane w sprawie ustalenia potwierdzają stanowisko organu rentowego, że spisanie umowy o pracę przez płatnika składek z ubezpieczoną i zgłoszenie jej do ubezpieczeń społecznych od dnia 1 listopada 2013 r. było czynnościami pozornymi, dokonanymi jedynie w celu uzyskania tytułu ubezpieczeń i skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z chorobą i macierzyństwem, gdyż ubezpieczona nie posiadała żadnego innego tytułu do ubezpieczeń.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Główną cechą czynności pozornej jest brak zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie łączą się z oświadczeniem określonej treści. Zachodzi wtedy świadoma, z góry założona sprzeczność między złożonym oświadczeniem, a realnym zgodnym zamiarem obu stron czynności prawnej. Celem zaś tego działania jest, jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 marca 2004 roku w sprawie o sygn. akt III CK 456/02 (publ. Legalis nr 68095), „upozorowanie woli stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana”. Konsekwencją takiego działania jest uznanie takiego oświadczenia za nieważne, pozbawione cechy konstytutywności. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności.

Podsumowując czynność prawna pozorna to taka, która zawiera następujące elementy:

- 1) oświadczenie musi być złożone tylko dla pozoru,
- 2) oświadczenie musi być złożone drugiej stronie,
- 3) adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozoru.

Wskazane elementy muszą wystąpić łącznie, brak któregokolwiek z nich nie pozwala na uznanie czynności prawnej za dokonaną jedynie dla pozoru. Osoba składająca oświadczenie woli dla pozoru nie chce, aby powstały takie skutki prawne, jakie normalnie prawo łączy z tego typu oświadczeniem, ponieważ nie chce w ogóle wywoływać żadnych skutków (pozorność czysta) albo chce wywołać inne te, które wynikałyby ze złożonego przez nią oświadczenia woli (pozorność kwalifikowana). Za pozorne uznać można jedynie oświadczenia woli skierowane do określonego adresata, który zgadza się na pozorność danej czynności prawnej. Zgoda musi być wyraźna i nie budzić żadnych wątpliwości. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 lutego 1998 roku (sygn. akt II CKN 816/97), publ. LEX nr 56813 „nieważność czynności prawnej z powodu pozorności złożonego oświadczenia woli może być stwierdzona tylko wówczas, gdy brak zamiaru wywołania skutków prawnych został przejawiony wobec drugiej strony tej czynności otwarcie tak, że miała ona pełną świadomość co do pozorności złożonego wobec niej oświadczenia woli i co do rzeczywistej woli jej kontrahenta i w pełni się z tym zgadza" (wyrok SN z dnia 25 lutego 1998 r., II CKN 816/97, Lex nr 56813). Zgoda drugiej strony czynności prawnej na jej pozorność musi być wyrażona najpóźniej w chwili jej dokonywania. Czynność prawna pozorna jest dotknięta nieważnością bezwzględnie i nie wywołuje żadnych skutków prawnych od początku (*ex tunc*).

Podkreślenia wymaga przy tym, że ta sama czynność prawna nie może być równocześnie kwalifikowana jako pozorna (art. 83 § 1 k.c.) i mająca na celu obejście ustawy (art. 58 § 1 k.c.) (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 marca 2006 roku, sygn. akt II PK 163/05, publ. OSNP 2007, nr 5-6, poz. 71). Powołane przepisy stanowią odrębne i wykluczające się wzajemnie podstawy nieważności czynności prawnej. Czynność pozorna jest zawsze nieważna. Niekiedy ważna może być czynność ukryta. Dopiero wówczas jest możliwe badanie jej treści i celu w świetle kryteriów wyrażonych w art. 58 k.c. Nie jest więc możliwe obejście prawa poprzez dokonanie czynności prawnej pozornej (por. np. W. W., Obejście prawa jako przyczyna nieważności czynności prawnej, *Kwartalnik Prawa Prywatnego* 1999 nr 1, s. 69).

O czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy można mówić natomiast wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie jest natomiast obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie może być kwalifikowane jako obejście prawa. W sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (tak też SN w wyroku z dnia 2 lipca 2008 r., sygn. akt II UK 334/07, publ. LEX nr 531865).

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (Lex nr 590241), zgodnie z którym, o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 43/10 (Lex nr 619658) wskazano z kolei, że umowa o pracę jest zawarta dla pozorów, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, iż nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowych oraz wypadkowego i chorobowego, to podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie jest obejściem prawa.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 74/10 (Lex nr 653664) stwierdzono zaś, że podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 w/w ustawy). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kauzalną, gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa sens istnienia umowy o pracę. Innymi słowy jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia.

Z powyższego jednoznacznie wynika, że motywacja skłaniająca do zawarcia umowy o pracę nie ma znaczenia dla jej ważności przy założeniu, że nastąpiło rzeczywiste jej świadczenie zgodnie z warunkami określonymi w art. 22 § 1 k.p. Tym samym nie można byłoby czynić odwołującemu zarzutów, że zawarł kwestionowaną umowę o pracę jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych, pod tym jednak warunkiem, że na podstawie tej umowy realizowałaby zatrudnienie o cechach pracowniczych.

Zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 sierpnia 2013 roku, sygn. akt II UK 11/13 (LEX nr 1375189), jeżeli strony umowy o pracę nie zamierzają wywołać skutku prawnego w postaci nawiązania stosunku pracy, a ich oświadczenia uzewnętrznione umową o pracę zmierzają wyłącznie do wywołania skutku w sferze ubezpieczenia społecznego, to taka umowa jako pozorna jest nieważna (art. 83 § 1 k.c.).

Głównym celem zawarcia umowy o pracę winno być zatem nawiązanie stosunku pracy, a jedynie rezultatem i pośrednim celem zatrudnienia jest uzyskanie wskazanych korzyści. Podkreślić przy tym należy, że zarówno przepisy prawa pracy, prawa ubezpieczeń społecznych, jak i przepisy ustrojowe pozwalają kształtować elementy stosunku pracy zgodnie z wolą stron.

Mając na uwadze dotychczas poczynione rozważania prawne należy podkreślić, że w realiach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy w Łodzi w celu dokonania kontroli prawidłowości zaskarżonej decyzji organu rentowego musiał ustalić zatem, czy pomiędzy wnioskodawczynią, a płatnikiem składek istotnie doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p.

W tej sytuacji do Sądu należało przeprowadzenie oceny, czy analizowany stosunek prawny nosił konstytutywne cechy stosunku pracy.

W tym celu Sąd zbadał, czy odwołująca osobiście świadczyła pracę podporządkowaną pracodawcy (pod kierownictwem pracodawcy) w sposób ciągły, odpłatny, na rzecz i ryzyko pracodawcy. Dokonanie powyższego ustalenia miało bowiem znaczenie dla objęcia wnioskodawczyni obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi: emerytalnym, rentowymi, chorobowym oraz wypadkowym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

Zdaniem Sądu analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że wnioskodawczyni pewne czynności na rzecz płatnika w spornym okresie, a także wcześniej wykonywała. Należało jednak zważyć, czy, przy uwzględnieniu całokształtu treści stosunku prawnego realizowanego przez strony, czynności były świadczone w ramach zatrudnienia pracowniczego.

Zdaniem Sądu Okręgowego, elementem charakterystycznym umowy o pracę, którego analizowany stosunek pracy na pewno nie zawierał, było wykonywanie pracy w ramach podporządkowania pracowniczego.

Przede wszystkim zwrócić należy uwagę na to, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci jedynie akt osobowych i listy płac, nie potwierdza, aby płatnik kierował pracą wnioskodawczynie, w szczególności, aby wskazywał na konkretne zadania do realizacji związane z powierzonym stanowiskiem pracy, oraz aby określał konkretne terminy wykonania poszczególnych zadań. Jest to istotne, jeżeli uwzględni się, że zatrudnienie pracowniczego odwołuje się do staranności, a nie rezultatu. Ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika także, aby polecenia co do bieżącego wykonywania pracy były wydawane przez płatnika.

Konstatacja ta jest ważna, gdy założy się, że pracy pod kierownictwem w myśl art. 22 § 1 k.p., jest jedną z najważniejszych cech w procesie typizacji charakteru stosunku prawnego łączącego strony (wyrok SN z dnia 20.03.1965 r., III PU 28/64, OSNCP 1965, nr 9, poz. 157).

Jasne przy tym jest, że cechy podporządkowania pracowniczego mogą być w określonym zakresie charakterystyczne również dla zobowiązań cywilnoprawnych, a nadto, że mogą występować z różnym nasileniem (zob. wyrok SN z dnia 10.10.2003 r., I PK 466/02 Pr. Pracy 2004, nr 3, s. 35). Zatem zasadne jest rozważenie reguły umożliwiającej rozróżnienie, czy dany stan faktyczny charakteryzuje się podporządkowaniem pracowniczym, czy też więź łącząca strony nosi znamiona innej zależności (zbliżonej do kierownictwa pracodawcy). Ma to znaczenie, gdy weźmie się pod uwagę, że umowa mająca za przedmiot świadczenie pracy nie może mieć mieszanego charakteru, łączącego elementy umowy o pracę i umowy cywilnoprawnej (Wyrok SN z dnia 23.01.2002 r., I PKN 786/00, OSNP 2004, nr 2, poz. 23. Z. K., Rodzaje kontraktów menedżerskich, (...) 1999, nr 7, s. 12).

Płatnik nie stosował żadnego sposobu rozliczenia z wykonania zadań przez odwołującą (nie ma np. żadnych raportów składanych przez odwołującą, a z zeznań samej wnioskodawczynie nie wynika, aby na bieżąco miała wyznaczane przez płatnika skonkretyzowane zadania i czas ich wykonania). Oznacza to, że nie ma podstaw do przyjęcia, że odwołująca świadczyła pracę w warunkach kierownictwa pracodawcy. Pamiętać przy tym należy, iż wnioskodawczynie miała prawo uczestniczyć w spotkaniach z klientami jako wspólnik spółki i przyszyły członek jej władz (zarządu). J. K. przyznał, że chciał wprowadzić i przygotować do prowadzenia spółki zarówno synów jak i córkę (skarżącą)

Nadto z ustaleń sądu wynika, iż ubezpieczona wykonywała pewne czynności w firmie od 2012 roku, uczestniczyła w spotkaniach z kontrahentami i uczyła się o działaniach firmy. Praca ta nie była jednak wykonywana codziennie wymiarze 8 godzin. Zakres obowiązków i sposób ich wykonywania nie uległ zmianie. Zmianie uległa jedynie sytuacja osobista wnioskodawczynie. W związku z ciężką potrzebowała ona zabezpieczenia w postaci środków z funduszu ubezpieczeń społecznych

Zdaniem Sądu Okręgowego w Łodzi nie ma wątpliwości, że umowa o pracę sporządzona przez wnioskodawczynię i płatnika składek miała charakter fikcyjny. Stanowisko takie uzasadniają ustalone okoliczności faktyczne. Wnioskodawczynie nie wykazała, że w ramach zawartej spornej umowy o pracę doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy w ramach podporządkowania pracowniczego.

Zasadniczo bezspornym pozostaje, że pomiędzy pracodawcą a wnioskodawczynią nie istniał żaden stosunek podporządkowania. Wnioskodawczynie nie była związana poleceniami przełożonego, ani zobowiązana do świadczenia pracy w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę. Nie była rozliczana z godzin pracy.

Ubezpieczona nie wykazała, aby wykonywała jakiegokolwiek czynności w spornym okresie i były one wykonywane w ramach stosunku pracy. Na niej zaś, zgodnie z art. 6 k.c. spoczywał ciężar dowodowy w rozpoznawanej sprawie.

W stanie faktycznym niniejszej sprawy należy stwierdzić, że strony zawierając umowę o pracę miały zamiar wywołania innych skutków prawnych niż te, które wynikają z umowy o pracę oraz jednocześnie próbowały przez jej zawarcie wprowadzić w błąd osoby trzecie, co do dokonanej czynności.

Umowa o pracę pomiędzy ubezpieczoną a płatnikiem składek ma zatem charakter pozorny, której zamiarem było jedynie umożliwienie wnioskodawczyni skorzystanie ze świadczeń z zakresu ubezpieczeń społecznych w związku z macierzyństwem od wysokiej podstawy, a nie świadczenie pracy w ramach zawartej umowy. Zawarta umowa o pracę stanowić miała narzędzie do realizacji tego celu. Fikcyjne, czyli tylko pozorne zawarcie umowy o pracę, nie mogło stanowić podstawy do objęcia wnioskodawczyni obowiązkowymi ubezpieczeniami pracowniczymi.

Niezależnie od przedstawionego stanowiska podkreślić należy, iż gdyby nawet teoretycznie założyć, iż między spółką a wnioskodawczynią istniała podległość pracownicza to i tak zawarcie spornej umowy należałoby uznać za nieważne na mocy art. 58 § 2 kc, zgodnie z którym nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

Ustalony stan faktyczny potwierdził wykonywanie czynności przez odwołującą na rzecz spółki w podobnym zakresie już w 2012 roku. Nadto skarżąca była w tym czasie jednym z udziałowców rodzinnej (co nie pozostaje bez znaczenia dla oceny sytuacji prawnej z punktu widzenia zasad współżycia społecznego) spółki. Umowa o pracę została podpisana dopiero wtedy gdy strony wiedziały o ciąży wnioskodawczyni i przewidywały porzebę skorzystania w najbliższym czasie ze świadczeń z tytułu choroby i macierzyństwa. Wynagrodzenie określone zostało na wysokim poziomie, zwłaszcza w porównaniu z wynagrodzeniem ojca wnioskodawczyni, którego obowiązki miała ona rzekomo przejąć. Prawdliwość oceny sądu podlega weryfikacji także z upływem czasu – bowiem do chwili obecnej, od momentu skorzystania z pierwszego zwolnienia lekarskiego, na początku stycznia 2014 roku, odwołująca do pracy nie powróciła. Nie przeszkodziło jej to jednak w objęciu funkcji w zarządzie spółki. Oczywiście przyjęcie tej funkcji nie jest niezgodne z prawem, ale pozwala na ocenę zawartej, spornej umowy o pracę, jako sprzecznej z zasadami współżycia społecznego, biorąc pod uwagę całokształt zachowań stron.

Stanowisko takie znajduje potwierdzenie także w orzecznictwie Sądu Najwyższego, z którego wynika, że korzystanie ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego na skutek podlegania obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu samo w sobie nie może być określone jako sprzeczne z prawem lub mające na celu obejście prawa. Skorzystanie z ochrony gwarantowanej pracowniczym ubezpieczeniem społecznym jest bowiem legalnym celem zawierania umów o pracę /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2006 r. sygn. I UK 186/05, LEX nr 272575, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2006 r. sygn. III UK 150/05, LEX nr 272551/. Jednocześnie w uzasadnieniu do wyroku z dnia 18 października 2005 r., wydanym w sprawie sygn. II UK 43/05, Sąd Najwyższy stwierdził, że zawarcie umowy o pracę w ustalonych w tej sprawie okolicznościach (to jest: świadomość ciąży, poprzednie wykonywanie tych samych obowiązków bez wynagrodzenia i objęcie ubezpieczeniem z tytułu prowadzonej działalności, krótkotrwałość "zatrudnienia", jak również ustalenie stosunkowo wysokiego wynagrodzenia za pracę), można uznać za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Fakt, że cel zawarcia umowy o pracę w postaci osiągnięcia świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie jest sprzeczny z ustawą, nie może jednak oznaczać akceptacji dla nagannych i nieobojętnych społecznie zachowań korzystania ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, przy zawieraniu umów o pracę na stosunkowo krótki okres przed zajściem zdarzenia rodzącego uprawnienie do świadczenia z ubezpieczenia społecznego (np. urodzeniem dziecka) i ustaleniu wysokiego wynagrodzenia w celu uzyskania przez osobę ubezpieczoną naliczonych od takiej podstawy świadczeń z ubezpieczenia społecznego /opubl. OSNP 2006/15-16/251, OSP 2007/6/74/.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie wnioskodawczyni od decyzji ZUS w pkt 1 sentencji wyroku.

W przedmiocie kosztów procesu Sąd orzekł w pkt 2 sentencji wyroku na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. Sąd Okręgowy zasądził od odwołującej się na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. kwotę 360 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – stosownie do treści § 9 ust. 2, rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 1804).

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawczyni.

K.K.-W.